

Digitalisering i partiernas valmanifest

– det här vill partierna inför valet 2022

TechSverige har gått igenom alla riksdagspartiers valmanifest och vad som tas upp för att stärka digitaliseringen i Sverige. Valmanifest beskriver vad partiet avser att göra om det hamnar i regeringsställning. I detta läge ska manifesten nog inte bara ses som förändringar som partiet vill uppnå, utan även som brickor i eventuella kommande förhandlingar inför en koalitionsregering och kring statsbudgeten.

Vi kan konstatera att det generellt sett är få digitaliseringsfrågor som tas upp. I flera valmanifest nämns inte digitaliseringen överhuvudtaget men det finns dock vissa förslag som inger hopp inför kommande mandatperiod.

Ett antal frågor som lyfts fram specifikt i partiernas valmanifest:

Säkra behovet av kompetens

Svenska arbetsgivare har svårt att hitta rätt kompetens, trots hög arbetslöshet. För att minska kompetensgapet föreslår Socialdemokraterna, Moderaterna och Centerpartiet nya satsningar inom utbildningsområdet. Socialdemokraterna vill särskilt stärka tillgången på arbetskraft till bristyrken genom att utbilda och anställa fler i välfärden. Moderaterna och Centerpartiet föreslår bättre dimensionering av utbildningsutbudet samt en ökad möjlighet till omställning mitt i yrkeslivet.

I rapporten En techagenda för Sverige presenterar TechSverige flera förslag som avser att stärka tillgången till utbildningar som är anpassade efter arbetsmarknadens behov samt behoven av omställning.

Frågan om arbetskraftsinvandring splittrar partierna. I partiernas valmanifest samt i andra utspel under valrörelsen framgår att såväl Socialdemokraterna, Sverigedemokraterna och Moderaterna föreslår åtstramning av arbetskraftsinvandringen. Socialdemokraterna och Sverigedemokraterna vill återgå till en behovsprövad arbetskraftsinvandring. Moderaterna vill reglera arbetskraftsinvandringen genom att höja den lägsta lönen som krävs för ett tillstånd.

Liberalerna och Centerpartiet går i bräschen för att stärka arbetskraftsinvandringen. I sina valmanifest föreslår de bland annat att ytterligare förbättra skattereglerna för utländska forskare och experter samt längre tillståndstider. Det som enar partierna är att merparten anser att kompetensutvisningar och onödig byråkrati ska motverkas.

Ska Sverige stå sig i den globala konkurrensen om internationella talanger krävs tydliga politiska förslag som underlättar för arbetskraftsinvandring till Sverige. Flera av partiernas förslag går nu i fel riktning. I En techagenda för Sverige lyfter TechSverige upp flera förslag som syftar till att stärka och värna arbetskraftsinvandringen. Några exempel är införande av talangvisum, inrättandet av en talangexpress, förutsägbara regelverk och proportionerliga åtgärder vid felaktigheter.

Ett fullt uppkopplat Sverige

En av de få frågor som enar partierna är bredbandsutbyggnaden. Såväl Moderaterna som Centerpartiet, Sverigedemokraterna och Vänsterpartiet menar att fler satsningar på bredbands- och fiberutbyggnad behövs.

Moderaterna anser att bredband ska klassas som nationell infrastruktur och prioriteras därefter. Centerpartiet vill att alla ska ha tillgång till bredband, mobiltelefoni och surf i hela landet och att Sverige ska fortsätta bygga ut bredbandet och stärka mobiltäckningen i hela landet, inklusive på tågen.

I En techagenda för Sverige trycker TechSverige på att snabb och säker uppkoppling är en förutsättning för att fullt ut kunna delta i det digitala samhället och för att kunna leva och arbeta i hela Sverige.

Informations- och cybersäkerhet

Det är framför allt Socialdemokraterna och Moderaterna som berör frågan om att utveckla cybersäkerheten i både det militära och civila försvaret. Valmanifesten rymmer däremot inga konkreta förslag. Moderaterna tar även upp bättre skydd mot cyberattacker mot företag med säkerhetskänslig verksamhet som ska få bättre stöd från staten, vilket är i linje med TechSveriges förslag.

Givet frågornas vikt och flertalet attacker med stora konsekvenser mot svenska aktörer de senaste åren, borde fler partier engagera sig i frågan och komma med tydligare åtgärdsförslag. TechSverige har pekat på behovet av att öka medvetenheten om informations- och cybersäkerhetshoten och att höja förtroendet och intensiviera samarbetet mellan myndigheter och företag – bredare än vad som anges i valmanifesten. Staten skulle kunna bidra till att höja informations- och cybersäkerheten genom att stärka kompetenstillgången. Åtgärder behövs för att utveckla polisens, åklagarnas och domstolarnas kompetens, förmåga och resurser att möta nätbrottslighet och cybersäkerhetshoten genom att bli bättre på att förhindra, utreda och lagföra brott som begås på nätet.

Vård och välfärd

Vården och framför allt välfärden i stort är ett prioriterat område för alla partier. Dock med stor skillnad i fokus och i förmågan att formulera konkreta förslag. Fokus hos framför allt Vänsterpartiet och Socialdemokraterna är generellt mer personal i vården och omsorgen samt minskad privatisering och ökade krav på existerande privata aktörer. Även övriga partier tar upp personalfrågan i vården och där framför allt antalet vårdplatser står i fokus.

Att öka personaltätheten i vård och omsorg är dock en lösning som inte är hållbar. I SKR:s ekonomiska rapport så fastställer man att en ökning av personaltätheten enligt historisk trend så skulle 80 procent av det tillkommande i arbetsför ålder behöva arbeta i välfärden perioden 2021–2031 något som är orimligt. Digitaliseringens kraft och möjlighet i dessa sammanhang behöver belysas mer.

Centern tar upp digitala verktyg för att minska den administrativa bördan. Liberalerna och Kristdemokraterna ser att digitala vårdtjänster är här för att stanna och ser positivt på utvecklingen och betonar vikten av standarder och digitalt utbyte av information.

Moderaterna ser digitala beslutstöd som centrala för bättre diagnosticering och riskprofilering och har ett starkt fokus på cancer och kvinnors hälsa.

Sverigedemokraterna efterfrågar ett nationellt patientjournalssystem vilket om det tolkas som ett upphandlat system för hela Sverige är problematiskt ur marknads- och konkurrenssynpunkt. Om det dock ska tolkas som en nationell digital infrastruktur som marknadens aktörer (med full interoperabilitet) kan ansluta sig till kan det vara gynnsamt för marknad, innovation och diversitet.

Miljöpartiet är konkreta och har i andra utspel under valrörelsen framfört att de vill tillsätta en statssekreterare med särskilt ansvar för digitalisering som kan driva på utveckling och innovation. Partiet har i sin analys kommit fram till att hälso- och sjukvården är ett av de områden där AI-utveckling ska vara prioriterat. Här vill Miljöpartiet se en särskild strategi för digitalisering brett inom hälso- och sjukvården samt inom omsorg i syfte att öka användningen och dra nytta av digitaliseringens möjligheter.

Klimat och hållbar utveckling

Flera av partierna pekar på vikten av ansvar för klimatet och klimatanpassade åtgärder men få av dem gör kopplingen till digitaliseringen och de möjligheter som den erbjuder företag, offentlig sektor och samhället i stort för att bli mer klimatsmart och minska på energibehoven. Miljöpartiets valmanifest kretsar mycket kring miljö och klimat och digitalisering nämns inte någonstans. I Kristdemokraternas och Sverigedemokraternas lyser både klimatfrågan och digitalisering med sin frånvaro.

Liberalerna är sparsamma men nämner ändå att ny teknik och nya lösningar är en del av lösningen på klimatutmaningen. Vänsterpartiet pekar på att det behövs investeringar i grön teknik, industri och infrastruktur samt återanvändning och återvinning av material men mer än så framgår inte av manifestet.

Givet dagens situation pekar Socialdemokraterna på att de höga elpriserna både slår mot människors plånböcker och skapar svårigheter för industrin, men kopplingen ligger i att elproduktionen behöver byggas ut. Det är oerhört viktigt för att få till en säker, stabil och kostnadseffektiv elförsörjning i hela Sverige men kopplingen till techbranschens smarta lösningar för energieffektivisering saknas. De pekar dock särskilt på att de vill satsa på grön teknik, digitalisering och utbildning för att främja de långsiktiga förutsättningarna för företagande och innovation - och på så sätt även främja svensk konkurrenskraft.

Även Centerpartiet pekar på att teknikens möjligheter och företagens innovationskraft behöver tillvaratas för att möta klimathotet och för att världen ska bli kvitt beroendet av fossil energi. Centerpartiet pekar dessutom på vikten av ökad cirkularitet av bland annat mineraler och metaller. Detta ligger helt i linje med vår Techagenda och det välkomnas att man så tydligt gör kopplingen både till digitaliseringens roll och behovet av en ökad cirkularitet av varor. Techbranschen måste ges utrymme att vara den möjliggörare den är för att minska utsläpp och energieffektivisera brett i hela samhället, inte minst i utsläppsintensiva sektorer.

Starkt svensk konkurrenskraft

Socialdemokraterna lyfter att de långsiktiga förutsättningarna för företagande och innovation ska stärkas. De vill satsa på grön teknik, digitalisering och utbildning så att företagsklimatet stärks och kompetensförsörjningen förbättras. Moderaterna vill stärka drivkrafterna för investeringar, forskning och entreprenörskap, genom lägre skatter på företagande.

Regelförenkling är någonting som både Moderaterna och Centerpartiet tar upp i sina valmanifest där Moderaterna vill ta bort en tredjedel av företagens administrationskostnader

och en tredjedel av regelkrånglet och Centerpartiet vill rensa upp bland reglerna för entreprenörer, stora som små.

Moderaterna är det enda partiet som lyfter EU:s ordförandeskap och vill arrangera ett EU-toppmöte om tillväxt i syfte att sätta i gång ett arbete att få en ny tillväxtstrategi för EU på plats. De vill även fördjupa den inre marknaden, inte minst för tjänster och digitala produkter och minska regelkrånglet och onödig byråkrati, bland annat genom att motverka överimplementering i Sverige av EU-beslut – som huvudregel ska EU-direktiv genomföras på miniminivå.

Vi skulle gärna sett mer konkreta förslag om hur vi kan bygga Sverige starkt för framtiden genom stärkt konkurrenskraft och tillväxt. En del i detta är avhängigt vår förmåga att nyttja digitaliseringens möjligheter och omfamna den tekniska utvecklingen.

Techbranschen har etablerat sig som en ny svensk basindustri med stora bidrag till svensk BNP och export. Sveriges ekonomiska utveckling blir allt tätare sammanflätad med techsektorns. Sverige behöver under nästa mandatperiod presentera reformer för att säkerställa en technation i världsklass.

Det är positivt att flera partier tar upp företagens "regelmassa" som det blir allt svårare för företag att navigera i. TechSverige har föreslagit att det ska säkerställas att lagstiftningen hänger med i den snabba teknikutvecklingen och att Sverige får ett ökat engagemang och ansvarstagande för EU-lagstiftningen. Den lagstiftning som antas både nationellt och på EU-nivå bör bygga på principen "Think small first" för att säkerställa att regelefterlevnaden blir enklare.

Digitalisering förtjänar större plats i valmanifesten

Enligt [Desi 2022](#), som mäter EU:s medlemsländers digitala framsteg, har Sverige sedan starten legat i den ledande gruppen men halkar nu ner och placerar sig inte längre på pallplats. Det svaga svenska resultatet gäller bland annat områden som 5G-täckning och användning av och tillgång till både bredband och mobilnät.

Det är många frågor kopplat till digitalisering som inte ens berörs i riksdagspartiernas valmanifest – stora framtidsfrågor som borde få mer plats. Över lag saknas en sammanhållen digitaliseringspolitik, ett politiskt engagemang och en högre ambition för ett digitalt ledande Sverige. Det duger inte att politiskt bara göra precis vad som krävs. Rumänien och Kroatien är tillsammans med Sverige de enda länder som gör minsta möjliga satsning på digitalisering som krävs för att få tillgång till EU:s återhämtningspengar för pandemin. I en techagenda för Sverige visar vi även på hur digitaliseringen genomsyrar alla politikområden i Finland och hur Estland har tagit ett tydligt digitalt ledarskap.

Här behöver Sverige bryta trenden!

Framväxten av ny forskning, innovation och företag inom spjutspetsteknik bör främjas, likaså användningen av tekniken. Vi vill se konkreta utvecklingsprogram med fokus på tillämpning av 5G och öka användningen av till exempel AI för att öka hela näringslivets konkurrens- och innovationskraft. Samtidigt förbereds reglering på bland annat EU-nivå där en ny regering måste agera med kraft. Vidare har Sverige också rankats lågt vad gäller vårt arbete med informations- och cybersäkerhet och även kring arbetet med öppna data. Oklarheterna om användningen av datormoln i den offentliga sektorn består.

Det finns förstås fler frågor och viktiga reformer som krävs som inte berörs i valmanifesten. Vi hoppas att nästa digitaliseringsminister redan första dagen på departementet hämtar inspiration av TechSveriges techagenda inför kommande mandatperiod.

TechSveriges rapport En techagenda för Sverige: [tech-sverige-rapport-en-techagenda-for-sverige-2022-webb_version.pdf \(almeqa.se\)](#)

Länkar till riksdagspartiernas valmanifest:

Socialdemokraterna: Vårt Sverige kan bättre [Valmanifest tryck \(1\).pdf \(socialdemokraterna.se\)](#)

Moderaterna: Så får vi ordning på Sverige

https://moderaterna.se/app/uploads/2022/08/moderaternas_valmanifest_2022_webversion.pdf

Sverigedemokraterna: Rösta på något nytt för Sverige [valmanifest.pdf \(sd.se\)](#) och

Sverigedemokraternas valplattform: [https://sd.se/wp-](https://sd.se/wp-content/uploads/2022/07/sverigedemokraternas-valplattform-2022-april.pdf)

[content/uploads/2022/07/sverigedemokraternas-valplattform-2022-april.pdf](https://sd.se/wp-content/uploads/2022/07/sverigedemokraternas-valplattform-2022-april.pdf)

Centerpartiet: För Sveriges bästa [SOR271813_Valmanifest_Centerpartiet_2022_web](#)

Vänsterpartiet: Vänsterpartiets valplattform [valplattform-2022.pdf \(vansterpartiet.se\)](#)

Kristdemokraterna: Redo för en ny regering [Valmanifest2022-KD.pdf \(kristdemokraterna.se\)](#)

Liberalerna: Maktskifte för ett nytt Sverige [valmanifest-2022.pdf \(liberalerna.se\)](#)

Miljöpartiet: Alla ska med när Sverige ställer om <https://www.mp.se/valmanifest2022/>